

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Oslo, 2. september 2016
Deres referanse: 16/807

Høringssvar fra Abelia: utkast til lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter, vi har i overkant av 1.850 medlemsbedrifter med mer enn 45.000 ansatte over hele landet. Abelia har medlemmer innenfor blant annet IKT, undervisning, forskning, konsulenttjenester, kreative virksomheter og organisasjoner.

Abelia viser til Samferdselsdepartementets høring med utkast til lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon, deres referanse 16/807, og vi avgir nedenfor våre innspill.

For en digital versjon av dette høringsinnspillet: <https://www.abelia.no/hoyhastighet>

Om høringens innhold

Først ønsker Abelia å gi ros til Samferdselsdepartementet for fokuset på digital infrastruktur i Norge. Digital infrastruktur er ryggmargen til vårt eksisterende og fremtidige næringsliv. Norsk verdiskaping er avhengig av en digital infrastruktur med høy kvalitet. Dette avhengighetsforholdet vil fortsette å øke. Internasjonal dataflyt generer i dag større verdier enn tradisjonell handel. I tillegg ser vi at 80% av verdens teknologioppstartsselskap har et globalt marked fra første dag¹. For å utnytte og kapitalisere på dette er næringslivet generelt, og IKT-bransje spesielt, avhengig av stor utbredelse av høykapasitetsnett.

Hastigheten på bredbåndsnettet i Norge henger etter andre land. Norge har en geologi og et befolkningsmønster som gjør utbygging og oppgradering krevende – i både praktisk og kommersiell forstand. Abelia ønsker derfor kostnadsreducerende tiltak knyttet til utbygging av høyhastighetsnett svært velkommen, og vi støtter formålet om å bidra til kostnadseffektiv etablering av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon.

Utbygging av høyhastighetsnett er i dag preget av til dels store variasjoner i enkeltkommuners håndtering av gebyrer og lokale kostnader i forbindelse med utbygging. Dette har direkte innvirkning på aktørenes kommersielle vurderinger av utbyggingsprosjekter. Det er derfor vesentlig at staten setter tydelige føringer på kommunenes muligheter til å styre lokale graveregler, gebyrstrukturer og –størrelser samt tilgang til fysisk infrastruktur.

Abelia anser teknologinøytralitet som et vesentlig premiss i reguleringsarbeid. I følge Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) sine tall har mengden datatrafikk fra

¹ Digital Globalization: The New Era Of Global Flows, McKinsey Global Institute, 2016 (<http://www.mckinsey.com/business-functions/digital-mckinsey/our-insights/digital-globalization-the-new-era-of-global-flows>)

mobiltelefoner økt med 62% i 2015 sett mot 2014-tall, og var for 2015 oppe i 103 millioner GB.² Til sammenligning er omsetningsveksten på mobiltjenester på kun 3,5%. Denne økningen representerer endringer i bruksmønsteret i samfunnet. Befolkningen har tillit til at de skal kunne være tilkoblet til enhver tid enten man er i nærheten av et fastnett eller på reisefot og avhengig av mobilnettet. Regjeringen har nylig besluttet at frekvensene i 700 MHz avsettes til mobilt bredbånd. Disse frekvensene er godt egnet til utbygging av mobile bredbåndsnett i mindre utbygde områder. Utbygging av mobilt bredbåndsnett avhenger også av tilgang til infrastruktur og vil dra fordel av mange aspekter ved foreslått lov. **Abelia mener at definisjonen av høyhastighetsnett bør revideres for at også utbyggere av mobilt bredbåndsnett kan dra nytte av tiltakene foreslått i loven.**

Kapittel 9.5: Tilgang til fysisk infrastruktur

For å ivareta formålet om kostnadseffektivitet er det nødvendig å adressere helheten i de reguleringer som møter utbyggere av høyhastighetsnett. Denne lovendring bør også samordnes med andre reguleringer med kryssende nedslagsfelt. Eksempelvis gjelder dette veilederen for graving i kommunale veier³, som Vegdirektoratet nå arbeider med på vegne av Samferdselsdepartementet.

Veinettet, samt områder med skinnegående trafikk, spiller en vesentlig rolle i utbyggingen av høyhastighetsnett i Norge. Som det også fremkommer i Telenors kostnadsoversikt⁴, så er det betydelige kostnader forbundet med å grave i veggrunn med overdekning. I direktivet er veggrunnen unntatt definisjon som fysisk infrastruktur og omfattes derfor ikke av lovforslaget som nå er til høring. Dette er uheldig for utbygging og for den tilgang på infrastruktur som i praksis er nødvendig for en kostnadseffektiv utbygging, og fornying av høyhastighetsnett. Da enkelte kommuner krever fremføring i grunn og ikke som luftstrekk, vil konsekvensen av at master og stolper inngår i definisjonen av fysisk infrastruktur, og at vegnettet ikke inngår i definisjonen, være en forringelse av effekten lovendringen kan oppnå.

Abelia ber om at tilgangsplikten også gjøres gjeldende for vei-, jernbane- og sporveggers grunn. Dette bør være kostnadsfritt for utbyggere og tilbydere.

Abelia støtter forslaget om å ikke innføre resiprositet. Tilbydere av høyhastighets elektronisk kommunikasjonsnett bør ikke være pliktig å tilby infrastruktur til andre typer nett.

Det finnes i dag kabler for elektronisk kommunikasjon som er, helt eller delvis, finansiert med offentlige midler og som ikke er i bruk. Dette kan eksempelvis være aktører som Jernbaneverket, Statkraft og Statens Vegvesen, og antagelig også flere. **Abelia mener at de kabler som er lagt med finansiering fra det offentlige, og hvor det ikke finnes nærliggende planer om å ta det i bruk bør gjøres tilgjengelig for kommersielle aktører.**

Kapittel 9.6: Samordning av bygge- og anleggsprosjekter

Abelia støtter forslaget om at nettilbyder som utfører bygge- og anleggsarbeid skal ha plikt til å imøtekomme enhver rimelig anmodning fra utbygger av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon om koordinering av anleggsarbeid på transparente og ikke-

² <http://www.nkom.no/aktuelt/nyheter/attachment/23817?ts=154c3d72b6d>

³ <http://www.vegvesen.no/fag/Publikasjoner/Offentlige-hoeringer/Hoering?key=1375701>

⁴ Referert til på side 11 i gjeldende høring

diskriminerende vilkår. Det er ikke utdypet eller beskrevet føringer for hva som legges i begrepet "rimelig". Abelia mener intensjonen bak begrepet bør utdypes for å unngå misbruk og avvikende tolkninger av unntaksmuligheten. Foruten dette støtter vi intensjonen bak kapittelet, og ser også at dette kan gi heldige virkninger for både kostnader forbundet med utbygging, lokalmiljø og trafikkavvikling som følge av redusert behov for anleggsarbeid.

Kapittel 9.7: Sentral informasjonstjeneste

Abelia støtter generelt arbeid for å fremme synergieffekter i utbygging av høyhastighetsnett, derimot er det vesentlig å ikke legge betydelige ulemper på aktørene eller pålegger dem ytterligere kostnader forbundet med å bygge, eie eller drifte høyhastighetsnett. Det bør heller ikke bidra til å svekke det markedet hvor private aktører i dag opererer.

Høringsnotatet beskriver i kapittel 5 de eksisterende samarbeid og løsninger som gjelder samordning av anleggsarbeider. Et sentralt informasjonspunkt som det beskrives i høringen finnes i dag, og er et tilbud fra et fungerende privat marked hvor aktørene har investert i utvikling i en årrekke.

Direktivet omfatter et område der det i Norge allerede finnes gode løsninger i markedet. Det bør i størst mulig grad overlates til det private næringsliv å utvikle og tilby løsninger for koordinering av gravearbeider. **Abelia kan ikke støtte et forslag om å bruke store offentlige ressurser på å flytte denne tjenesten inn i statlig sektor og vi vil samtidig advare mot de konsekvenser dette vil ha for verdiskapende arbeidsplasser, innovasjon og konkurranse.** Abelia anbefaler løsningen som er beskrevet i Oslo Economics i sin rapport 2015-25 om å innføre denne del av direktivet kun som en minimumsløsning hva gjelder sentral informasjonstjeneste.

Forslaget til lov baseres på rapporten: Mulig implementering og samfunnsøkonomisk analyse av bredbåndsdirektivet – ved Oslo Economics, OE-rapport 2015-25. Denne rapporten anbefaler en minimumsløsning når EU-direktivet skal innføres i norsk rett. Forslaget følger denne minimumsløsning på de fleste punkter, unntatt når det gjelder sentralt informasjonspunkt. Til forskjell fra de andre nordiske land og på tvers av anbefalingen fra Oslo Economics så foreslås det en sentral informasjonstjeneste der også informasjon om det fysiske kabelnettet inngår. Det spørres i Høringsnotatet spesielt om tilbakemeldinger på hvilken organisasjon som bør få dette ansvaret og Kartverket trekkes frem som en naturlig «eier» av dette systemet. Det refereres videre til et arbeid som har foregått over tid i Kommunal- og moderniseringsdepartementet vedrørende *nye krav til registrering og utveksling av informasjon om ledninger i grunnen*. Høringen etterspør tilbakemeldinger på om hvorvidt systemene for utveksling av ledningsinformasjon og sentral informasjonstjeneste bør kobles sammen.

Oslo Economics har i sin rapport 2015-10 beregnet kostandene for innføring av en sentral ledningsinformasjonstjeneste til 125 mill kr i investering og 367 mill kr til drift. I tillegg kommer kostnadene innføringen vil påføre netteierne. Slik vi forstår er det en slik ordning som trekkes frem i forslaget som er på høring. Det bes om innspill knyttet til finansieringen av denne tjenesten, og henvises både til sektoravgift og/eller gebyr for brukere som mulige løsninger. Abelia mener at eventuelle kostnader i denne forbindelse ikke bør legges på sektoren.

For å understøtte bruk og utbredelse av slike ordninger bør det likevel stilles krav om deling av nødvendig data fra relevante enheter i det offentlige og private. For private aktører (primært netteiere), hvor dataen er et resultat av egne finansielle investeringer, bør det kun kreves deling av et minimum av nødvendig data. For offentlige aktører hvor dataen er å anse som samfunnets felles ressurser bør et størst mulig omfang av dataene gjøres tilgjengelig i maskinlesbare formater og i tråd med viderebruksbestemmelsene i offentlighetsloven.

Det er av avgjørende betydning at omfattende sikkerhetsvurderinger gjennomføres før en eventuell innføring av en sentral informasjonstjeneste. Abelia tar ikke stilling til hvordan dette skal gjennomføres, men ønsker likevel å presisere hvor kritisk en riktig infrastruktur er for sårbarheten, som skapes i forbindelse med samling av slik informasjon. Kriterier for hva som kvalifiserer som unntak må være transparente og forutsigbare, i tillegg bør det være en klageinstans som opererer med saksbehandlingstider som ikke påvirker eventuelle utbyggingsplaner som ligger til grunn for uenigheter.

På spørsmål om en informasjonstjeneste bør kobles sammen med informasjon om ledninger i grunnen så er Abelia positiv til dette, forutsatt at dette ikke skaper ulike konkurransevilkår mellom offentlige og private tilbydere av tjenestene.

Kapittel 9.10: Tillatelser

For kunder av nettilbydere er det av verdi med forutsigbarhet i tiden det tar å etablere høyhastighetsnett. En standardisert, eller øvre grense, på saksbehandlingstid vil gjøre det mulig for nettilbydere å gi sine kunder mer treffsikker informasjon. **Abelia mener dagens saksbehandlingstid for tillatelser på 4 måneder bør reduseres betydelig.**

Kapittel 9.11: Infrastruktur i bygninger

Abelia støtter krav om at alle nybygg og bygninger som gjennomgår større renovering, skal være utstyrt med intern fysisk infrastruktur klargjort for etablering av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon, frem til nettermineringspunkt.

Abelia støtter krav om at tilbydere av offentlig elektronisk kommunikasjonsnett og -tjeneste skal sikres tilgang til infrastrukturen som er etablert i bygningen.

Abelia støtter utvidelse av plikten etter direktivet om at kravene nevnt i de to ovenstående avsnitt i dette kapitlet også skal gjelde næringsbygg med flere bruksenheter.

Disse plikter bør også gjelde i forbindelse med utbygging av mobilt bredbånd.

Kapittel 11.2 Konsekvenser for offentlige myndigheter

I forslaget foreslås det at myndighetene gis kompetanse til å gi forskrift om gebyr og sektoravgift slik at Nkom kan kreve gebyr eller sektoravgift fra nettilbydere til dekning av utgiftene både for tilsynsoppgavene og for oppsett og drift av tvisteløsningsorganet. Det eksisterer allerede vesentlige krav gjennom sektoravgift på ekomsektoren, og det bør ikke videreføres en automatikk i at stadig vekst i offentlige utgifter skal dekkes sektorvis. Abelia støtter derfor ikke forslaget om at en sektoravgift skal kreves for å dekke kostnader forbundet med tilsyn og tvisteløsning.

Avslutning

Abelia vil avslutte med å takke for muligheten til å komme med innspill. Abelia og våre medlemmer følger med stor interesse fornying av regelverket. Vi håper derfor politisk ledelse og departementet tar kontakt med oss om dere har ytterligere spørsmål eller kommentarer til våre innspill.

Vi vil avslutte med å ønske Samferdselsdepartementet lykke til i det videre arbeidet.

På vegne av Abelia,

Kjetil Thorvik Brun

Fagsjef, IKT og digitale næringer

Hilde Widerøe Wibe
Næringspolitisk direktør